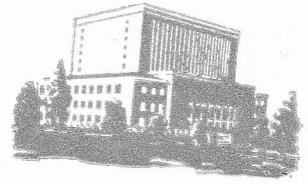


1490



**РХІВН
УКРАЇНИ**

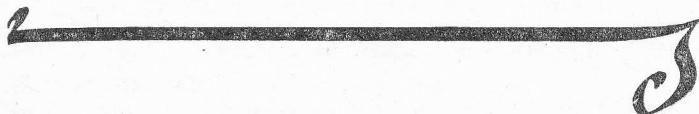
1973

3



АРХІВИ УКРАЇНИ

ОРГАН АРХІВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ РАДІ МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР



№ 3 (119) 1973

Травень — червень

Рік видання XXVII
Виходить раз на два місяці

ЗМІСТ

СТАТТІ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ

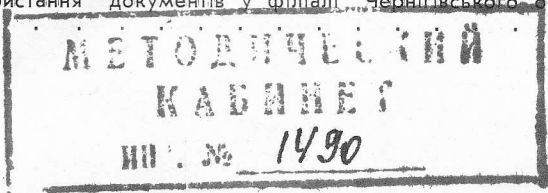
- В. І. Стрельський — Деякі питання ленінської методології використання джерел . . . 3
- До 70-річчя III з'їзду РСДРП
- М. І. Крячок — Документи Центрального державного історичного архіву УРСР у м. Києві про поширення на Україні першої марксистсько-ленінської програми партії . . . 9
- Н. І. Мірошніченко — До питання про наукову класифікацію понять у систематичному каталозі і дублювання тематичних карток . . . 17
- О. В. Тодосіна — Огляди стану діловодства і відомчих архівів — ефективна форма роботи з організаціями та установами . . . 20
- Матеріали V наукової конференції істориків-архівістів, присвяченої 50-річчю утворення СРСР
- І. Я. Кошарний — Здійснення культурних перетворень у західних областях УРСР за роки Радянської влади . . . 25

ДОКУМЕНТИ

- До 30-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників
- Н. М. Слончак — Кінофотодокументи ЦДАКФФД УРСР про звільнення Лівобережної України . . . 34

ОБМІН ДОСВІДОМ

- А. І. Ярликова — Про відбір на державне зберігання документів установ системи народної освіти . . . 40
- Н. Ф. Вакіна — З досвіду роботи відомчого архіву на бердичівському верстатобудівному заводі «Комсомолец» . . . 45
- В. І. Симоненко — Використання документів у філіалі Чернігівського облдержархіву в м. Ніжині . . . 47



Укрб 11205117

ДІЛОВОДСТВО

- З. В. Бондаренко** — Складання номенклатури справ виконкому обласної Ради депутатів трудящих 49
І. Л. Ізвозчиков — З досвіду організації контролю за станом діловодства у фінансових органах 51

КОНСУЛЬТАЦІЇ

- Т. А. Сатова** — Як створити колекцію з документів особового походження 55

СПЕЦІАЛЬНІ ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ

- Я. Г. Сеник** — З історії метрології XVI — першої половини XIX ст. (На документальних матеріалах ЦДІА УРСР у м. Львові) 57

ОГЛЯД ДЖЕРЕЛ

- Т. А. Балабушевич** — Джерела до вивчення історії магнатського господарства Галичини XVIII ст. 64
М. І. Дещиця — Невідомий рукопис партесних творів першої половини XVII ст. 66

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ

- О. Б. Полонська** — Центральний державний архів кінофотофонодокументів УРСР 69
А. Т. Баранова — Донецький облдержархів 69
М. П. Явланова — Миколаївський облдержархів 71
М. А. Рябова — Харківський облдержархів 73

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

- А. В. Санцевич** — Ювілейні документальні збірники, видані до 50-річчя утворення СРСР в Українській РСР 74
А. З. Барабой — В труде, как в бою 78
Є. О. Зайцева — Дружба шахтеров Донбасса и Кузбасса 80
Й. В. Лоханський — Плечом к плечу 82
В. О. Замлинський — О. Кисілевський. На сталевих магістралях 84
А. Бойчук — Некоторые проблемы отечественной историографии и источниковедения 85

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

- Н. П. Панчик** — Засідання наукової ради Центрального державного історичного архіву СРСР 89
М. Г. Вавричин — Семінар з архівознавства та спеціальних історичних дисциплін у ЦДІА УРСР у м. Львові 90
Н. І. Кирик — Нарада архівістів Закарпаття 91
М. Г. Коваль — Теоретичний семінар у Львові 91
Н. М. Чоломбійко — «В. І. Ленін у документах ЦДАЖР УРСР» 92
Л. Л. Кінзерська — Засідання ЕПК ЦДАЖР УРСР 93
М. Ф. Яременко — Наукова конференція у Ворошиловградському облдержархіві 93
С. А. Юсім — Конференція учителів-істориків у Вінниці 93
М. Г. Удовиченко — Конкурс на кращий державний архів у Полтавській області 94
Ф. К. Серга — Корисна розмова про архівні багатства Київського облдержархіву 95
В. П. Зубенін — Технічний архів ВНДІМСВ 96

Редакційна колегія:

О. Г. Мітюков (головний редактор), Н. Ф. Врадій, П. С. Дишлевий, В. О. Замлинський, В. С. Коновалова, І. П. Кравченко (заст. головного редактора), М. І. Крячок, В. В. Кузьменко, М. О. Місерман, М. Г. Савченко, З. О. Сендик, В. П. Сидоренко, В. І. Стрельський, Т. В. Студенніков, Є. П. Шаталіна.

Адреса редакції: 252601, Київ-110, МСП, Солом'янська, 24.

Телефони: 76-81-33, 71-97-64, 71-97-63.

АРХИВЫ УКРАИНЫ

Научно-информационный бюллетень Архивного управления при Совете Министров УССР (На украинском языке)

© Архівне управління при Раді Міністрів УРСР 1973.

БФ 07943. Підписано до друку 12.VI. 1973 р. Формат паперу 70×108/16. Друк. фіз. арк. 6. Умовн. друк. арк. 9,6. Обл.-вид. арк. 9,8. Тираж 20 230. Зам. К-64.

Друкарня видавництва «Київська правда», Київ, вул. Леніна, 19.

пів, 9 спеціалізованих трестів, 65 радгоспів і колгоспів головним чином за 1943—1965 рр.

У фонді інспектури Державної комісії по сортовипробуванню сільськогосподарських культур по Донецькій області (1938—1941, 1943—1965 рр.), Донецької дослідної станції виноградарства ім. В. Є. Таїрова (1946—1960 рр.), Донецької обласної сільськогосподарської дослідної станції (1934—1941, 1944—1962 рр.) є дані про сортовипробування зернових, городніх і технічних культур, виведення нових сортів сільськогосподарських культур і винограду та їх посіви в колгоспах і радгоспах області.

Значний комплекс документів представляє розвиток соціалістичної культури на Донеччині, широкі культурні і мистецькі зв'язки між трудящими області й інших братніх республік та країн соціалістичної співдружності.

У фонді Донецької державної обласної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської (1944—1966 рр.) відкладлися матеріали про відзначення 300-річчя возз'яднання України з Росією, 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, про підготовку і святкування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, плани, звіти, відомості та аналізи роботи обласної, міських, районних і сільських бібліотек області, протоколи читальних конференцій, проведення «свята книги», альбоми науково-освітньої пропаганди та інтернаціонального виховання трудящих, матеріали з питань науково-методичної і бібліографічної роботи тощо.

Серед нових надходжень документальних матеріалів заслуговує на особливу увагу фонд обласної редакційної колегії історії міст і сіл Донецької області. Цей фонд надійшов до облдержархіву у лютому 1972 р. в стані розсилки, але вже пройшов науково-технічну обробку, внаслідок чого сформовано 509 справ; тут є постанови, методичні вказівки, плани, звіти, доповідні записки про роботу редакційної колегії, протоколи засідань, план-проспект і структура тому, звіти звітів, архівів, бібліотек та інших установ про участь у роботі над томом, списки членів редакційної і авторських колективів, варіанти назв і до-

відок про населені пункти Донецької області, численні фотодокументи, багатий фактологічний матеріал, зібраний у державних архівах УРСР, РРФСР та Союзу взагалі.

Історію розвитку фізичної культури і спорту в області в післявоєнні роки висвітлюють документи фондів донецьких обласних рад добровільних спортивних товариств «Спартак» (1952—1967 рр.), «Авангард» (1958—1967 рр.) та «Колгоспник» (1954—1966 рр.).

Значний інтерес являють собою документи громадських організацій міст Донецька, Жданова, Червоноармійська, Селидова, Димитрова, Новоекономічного, Родинського, Новогродівки, Тореза в основному за 1962—1966 р. Це — протоколи засідань та загальних зборів жителів мікрорайонів, товариських судів, плани, звіти та інформації про роботу громадських рад, матеріали про участь громадськості в благоустрої мікрорайонів, обмін досвідом та ін., які свідчать про підвищення ролі громадських організацій в період будівництва розгорнутого соціалістичного суспільства.

Систематично поповнюються сховища облдержархіву і фотодокументами. Протягом 1971—1972 рр. на державне зберігання від фотохроніки РДАУ, редакцій обласних газет «Соціалістичний Донбас» і «Радянська Донеччина» надійшло 710 фотодокументів (з тому числі 10 тематичних альбомів).

Зроблені спроби прийому на державне зберігання і фотодокументів. Тільки в минулому році зроблено фонозапис спогадів двічі Героя Соціалістичної Праці знатного гірника Радянського Союзу І. І. Бридька, Героя Соціалістичної Праці начальника локомотивного депо станції Слав'янськ М. Ф. Жука, ветеранів 383-ї Шахтарської стрілецької, Феодосійської, Бранденбурзької орденів Червоного Прапора і Суворова II ступеня дивізії про її героїчний шлях у роки Великої Вітчизняної війни.

Таким чином, наявний у Донецькому облдержархіві багатограний комплекс документів дозволяє широко вивчати історію нашого шахтарського краю.

А. Т. БАРАНОВА

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛДЕРЖАРХІВ

Протягом 1971—1972 рр. до облдержархіву надійшла від обласних установ і райміськдержархівів 98381 справа, в тому числі 109 справ документів особового походження.

Провідне місце серед них займають документи органів місцевої влади: облвиконкому за 1951—1964 рр. (3656 справ), міських та районних Рад депутатів трудящих за 1944—1967 рр. (6424 справа), сільських Рад за 1944—1969 рр. (17821 справа).

Особливо цінними є стенограми і протоколи сесій і засідань виконкомів та матеріали до них, рішення та постанови, протоколи нарад голів виконкомів міськрай-

рад, керівників підприємств, передовиків сільського господарства, перспективні та річні плани розвитку народного господарства області, матеріали про роботу постійно діючих комісій виконкомів, про урядові нагороди трудящим області, інформації, довідки про стан промисловості і транспорту, розвиток сільського господарства, про організацію торгівлі в містах і селах області, діяльність будівельних організацій, про соціалістичне змагання, матеріали виборчих комісій та ін.

До облдержархіву надійшли також документи відділів та управлінь облвиконкому: охорони здоров'я (1944—1964 рр.), фінансового (1944—1966 рр.), народної осві-

ти (1950—1962 рр.), статистичного управління (1952—1964 рр.), планової комісії (1954—1964 рр.), управління культури (1953—1962 рр.), капітального будівництва (1958—1965 рр.), місцевої промисловості (1954—1962 рр.), кінофікації (1944—1966 рр.), автомобільного транспорту (1944—1966), зв'язку (1956—1964 рр.), архівного відділу (1954—1966 рр.), а також матеріали виконкомів районних та міських Рад депутатів трудящих і їх відповідних відділів і управлінь.

Надійшли документи за 1944—1966 рр. від промислових підприємств і трестів миколаївських заводів — гідроапаратури, підйомно-транспортного устаткування, інструментального, ремонтно-механічного «Чорноморгідробуд», ремонтно-механічного «Гідрореммаш», Жовтневого машинобудівного заводу Українського об'єднання «Сільгосптехніка», Миколаївського і Первомайського маслозаводів; миколаївських фабрик — кондитерської та макаронної, скло-парфюмерного комбінату «Червоні вітрила», шкіряно-взуттєвого і трикотажного комбінатів, Первомайського цукро-молочного комбінату; тресту «Миколаївбуд». У фондах цих підприємств є такі документи, як річні і перспективні плани, річні виробничі та фінансові звіти, про капітальне будівництво і капіталовкладення, якість продукції, протоколи технічних нарад, матеріали по соцзмаганню та ін.

Значно поповнився документами фонд Миколаївського торгового порту (1951—1961 рр.). Про його роботу і капітальне будівництво свідчать річні плани та звіти, відомості про рух і швидкісне опрацювання суден, впровадження раціоналізаторських пропозицій і хід соцзмагання з Херсонським портом, організацію вантажних робіт тощо.

Надійшли до облдержархіву і фонди фінансових установ та банків: Миколаївського облфінвідділу, контрольно-ревізійного управління, Великоградівського, Вознесенського, Жовтневого, Казанківського, Первомайського, Снігурівського райфінвідділів; обласної контори Держбанку СРСР, торговельного, комунального та будівельного банків (1944—1966 рр.), в яких відображено організацію державного бюджету.

Серед нових надходжень є документи, що відбивають розвиток сільського господарства області. У фондах обласного управління виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів, районних земельних відділів та відділів і управлінь сільського господарства, бавовництва, сільського і колгоспного будівництва, управління хлібопродуктів, державної хлібної інспекції, інспекції по карантину сільськогосподарських рослин, обласного об'єднання «Сортнасіневоощ», а також у фондах 243 колгоспів містяться показники виробничо-фінансових планів, матеріали про заходи, спрямовані на вирощування високих врожаїв, підвищення продуктивності тваринництва, агрономічні звіти, матеріали про проведення сівозмін, про соцзмагання, механізацію виробничих процесів тощо.

Матеріали обласного управління торгівлі та «Облспоживспілки» (1944—1965 рр.) познайомлять дослідників із станом торгівлі в області та роботою споживчої кооперації області.

Про стан народної освіти і культури області розповідають документи обласного та районних відділів народної освіти (1952—1962), районних відділів культосвітніх установ і культури, студії телебачення (1959—1966), обласного комітету по радіомовленню і телебаченню (1944—1968), обласної організації товариства «Знання», обласного видавництва (1944—1955), товариства художників (1951—1963), миколаївських Українського та Російського музично-драматичних театрів, обласної філармонії, краєзнавчого музею.

На державне зберігання надійшли документи обласного відділу охорони здоров'я (1946—1964) та багатьох лікувальних і профілактичних закладів області. У цих фондах зберігаються річні плани та звіти про роботу, доповіді і аналізи стану медично-санітарного обслуговування міського і сільського населення, перспективи розвитку медичної мережі.

Про стан фізкультури і спорту в області знайомлять документи обласного комітету фізкультури та спорту і обласної ради спілки спортивних товариств та інших спортивних організацій.

Про призначення і виплату громадянам пенсій, трудовлаштування пенсіонерів-інвалідів, допомогу багатодітним матерям та дітям-сиротам надійшли відомості у складі фондів Миколаївського обласного, Вознесенського та Очаківського районних відділів державного та соціального забезпечення за 1944—1964 рр.

Цікаві матеріали зможе знайти дослідник у фондах обласної ради Всесоюзної організації винахідників і раціоналізаторів (1958—1964), а також обласної ради науково-технічних товариств (1958—1965), серед яких стенограми пленумів, обласних конференцій і науково-технічних нарад з питань винахідницької і раціоналізаторської роботи, протоколи засідань президії, огляди винахідницької роботи на підприємствах області.

Значний інтерес становлять і документи обласних комітетів професійних спілок (1944—1966 рр.): протоколи засідань пленумів і президій, зборів профактиву, загальних зборів низових профорганізацій, відомості про поширення передових методів роботи, боротьбу виробничих колективів за звання ударників комуністичної праці, впровадження винаходів і раціоналізаторських пропозицій, про участь профспілок у проведенні сільськогосподарських кампаній, про стан агітаційно-масової та культурно-освітньої роботи; договори на соцзмагання, колективні договори тощо.

Фізичний стан документів задовільний. Більшість справ оправлена. Описи мають передмови, зміст та інший науково-довідковий апарат.

М. П. ЯВЛАНОВА